

N:o 12.

Ank. till Riksd. Kansli den 22 Mars 1881, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om inrättande i Vexjö af ett afdelningskontor af Riksbanken.

Hos Riksdagens Andra Kammare har Herr *J. A. Sjö* i afgifven och till Banko-Utskottet hänvisad motion, N:o 12, i hvars syfte Herrar *A. F. Pettersson, Carl Magni, C. I. Bengtsson, Jöns Persson* och *Jonas Jonasson*, samtliga från Kronobergs län, sig förenat, väckt förslag om inrättandet af ett Riksbankens afdelningskontor i Vexjö för Kronobergs län antingen under de vilkor och bestämmelser, som gälla för afdelningskontoret i Malmö, eller ock andra, som Banko-Utskottet funne lämpliga att föreslå.

I ärendet hörde hafva fullmäktige i Riksbanken anført, att af det område, som är förlagdt till Riksbankens hufvudkontor, Kronobergs län vore det söderut från Stockholm mest aflägsset belägna, men att, med afseende å de lättnader i samfärdseln, jernvägarne åstadkommit, det likväl icke kunde anses ligga så synnerligen långt från hufvudstaden, då för postgång och resa dessa orter emellan i allmänhet ej ett dygn erfordrades, hvarförutom vore att taga i beaktande, hurusom genom kommissionsanstalten tillfälle vore beredt hvarje invånare inom hufvudkontorets område att omedelbart skriftvexla med Riksbanken utan andra kostnader än afgifterna till postverket. Fullmäktige kunde därför icke finna de i motionen anförda skäl af tidsutdrägt och kostnader vid direkt hänvändande i lånefrågor till hufvudkontoret vara af den betydelse, att de utgjorde i och för sig tillräcklig anledning till upprättande af det föreslagna afdelningskontoret. Men å andra sidan kunde full-

mäktige icke annat än erkänna, att de skäl, som vid sistlidne riksdag gjordes gällande för upprättande af ett afdelningskontor i Östersund för det jemväl med jernväg till hufvudstaden snart försedda Jemtlands län, egde full tillämpning äfven för det nu begärda för Kronobergs län; och då derjemte borde medgifvas, att vidsträcktheten af hufvudkontorets område någon gång kunde vålla svårighet för fullmäktige att tillräckligt noggrant känna och följa enskilda affärsmäns ställning, hvaraf åter kunde föranledas omgång och tidsutdrägt för upplysningars inhemtande, som af ett afdelningskontors styrelse möjligen kunnat undvikas, hafva fullmäktige uttalat såsom sin åsigt, att om på dessa grunder ett afdelningskontor ansåges böra i Vexjö upprättas, det syntes böra omfatta icke blott Kronobergs län, hvarinom, att döma af den erfarenhet, fullmäktige hittills varit i tillfälle inhemta, tillräcklig rörelse för att bereda kontoret afsevärd vinst åtminstone i början ej torde vara att vänta, utan erhålla ett större område, hvarföre fullmäktige hemställt, att området för ett afdelningskontor i Vexjö bestämmes till Kronobergs och Jönköpings län.

Sedan emellertid under behandlingen af detta ärende Utskottet fått emottaga en utaf åtskilliga af Andra Kammarens representanter från Blekinge och Jönköpings län undertecknad skrift, deruti hemstälts, att såväl Blekinge län, hvilket för närvarande tillhör afdelningskontorets i Malmö lånedistrikt, som äfven Jönköpings län, hvilket liksom Kronobergs län är beläget inom hufvudkontorets verksamhetsområde, måtte hänföras till det ifrågavarande nya kontoret i Vexjö, infortrade Utskottet jemväl häröfver yttrande af fullmäktige, hvilka i anledning häraf anført, att om ett afdelningskontor för Riksbanken inrättades i Vexjö och detsamma till område erhöles Kronobergs och Blekinge län, hvilket senare lämpligare skulle kunna förläggas till kontoret i Vexjö än till det i Malmö, fullmäktige skulle anse detta vara ett tillräckligt område med lämplig belägenhet omkring sätet för kontoret.

Ehuru i fråga om inrättande af riksbankskontor i landets olika delar Utskottet hyser den åsigt, att sådant endast med varsamhet och nogsamt aktgifvande på rörelsens behof bör åvägbringas, och ehuru, genom de numera väsentligen lättade samfärdsmedlen och den allmänheten beredda fördelen att kunna utan annan kostnad än för brefbefördringen i upp- och utlåningsärenden skriftvexla med riksbankskontoren, behovet af afdelningskontors inrättande af omförmälda anledning nu

mindre än förr förefinnes, anser dock Utskottet att, med hänsyn till vidsträcktheten af hufvudkontorets nuvarande distrikt och den deraf föranledda svårigheten för bankstyrelsen derstädes att ega eller förskaffa sig tillförlitlig kännedom om fjärmare boende lånesökande och deras affärsförhållanden, hvarigenom naturligtvis äfven låneoperationerna försvåras, de från hufvudkontorets säte aflägsnare landsdelarne böra så vidt ske kan och eljest lämpligt finnes tillgodoses med afdelningskontor, på det att handels- och näringslivet i dessa trakter icke må blifva allt för mycket uteslutet från affärsförbindelser med rikets bank, hvars bytesmedel äfven genom dylika kontors inrättande vinna en önskvärd och behöflig spridning inom landet. Med afseende härå och då de skäl, hvilka vid nästlidna års riksdag af Utskottet anfördes för upprättande af ett afdelningskontor i Östersund för det jemväl med jernvägsförbindelse med hufvudstaden försedda Jemtlands län, synas ega full tillämpning äfven på Kronobergs län, har Utskottet funnit sig böra understödja motionärens förslag om inrättande af ett riksbankskontor i hufvudorten af detta län, hvarinom, efter hvad Utskottet inhemtat, för närvarande endast finnas tre enskilda bankers afdelningskontor, förlagda två i Vexiö, ett i Vieslanda, ett i Vissefjerda, ett i Elmhult och ett i Ljungby.

Beträffande området för det sålunda ifrågakommande nya kontoret har Utskottet, vid det förhållande att för beredande af någorlunda nöjaktig afkastning af ett sådant kontor detsamma icke torde böra inskränkas endast till Kronobergs län, tagit i betraktande den i ofvan omförmälda skrift gjorda framställning om jemväl Jönköpings och Blekinge läns införlifvande med Vexiökontoret. Utskottet, som härvid tvekat huruvida båda dessa län lämpligen skulle kunna och böra med Kronobergs län förenas till ett lånedistrikt, har i detta hänseende stannat i det beslut, att åtminstone för närvarande endast ettdera af förstnämnda två län borde härvid ifrågakomma, och i valet dem emellan ansett Blekinge län böra lemnas företrädet dels med afseende derå, att detta län genom jernvägarne har lättare och bekvämare förbindelse med Vexiö än med Malmö, till hvilket riksbankskontorsdistrikt detta län nu hör, och dels derföre att Blekinge län innefattas uti Smålands hypoteksförening, som har sitt säte i Vexiö, hvadan nämnda län redan nu har affärsförbindelser i denna stad.

I öfverensstämmelse med hvad sålunda blifvit anfördt, har Utskottet funnit sig böra tillstyrka, att ett afdelningskontor af Riksbanken inrättas i Vexiö, omfattande Kronobergs och Blekinge län, hvarjemte Utskottet anser att samma rörelsegrenar, som drifvas vid de öfriga riksbankskontoren i orterna, böra utgöra föremål för Vexiökontorets verksamhet, äfvensom att de bestämmelser, bankoreglementet härutinnan

innehåller, böra tillämpas äfven vid nu ifrågavarande kontor i allt hvad som angår dettas förhållande till allmänheten, med rättighet för fullmäktige i Riksbanken att emellan de särskilda kontoren efter omständigheterna fördela Riksbankens utlåningsfonder. Vidkommande styrelsen öfver nämnda kontor, anordningen af göromålen inom detsamma, tjenstemännens antagande och aflöning med mera, synes det Utskottet böra, i likhet med hvad vid inrättandet nästlidna år af riksbankskontoret i Östersund egde rum, öfverlemnas åt fullmäktige att till en början och på försök besluta och vidtaga sådana åtgärder, som fullmäktige må finna ändamålsenliga, hvarefter kommande Banko-Utskott och Riksdag blifva i tillfälle att pröfva, huruvida den af fullmäktige åt kontoret gifna organisation bör definitivt fastställas, äfvensom att besluta i sådana ämnen, hvilka först framdeles ifrågakomma, såsom revision af förvaltningen med mera.

Utskottet hemställer alltså, det Riksdagen måtte besluta:

1:o.

att i staden Vexjö skall inrättas ett afdelningskontor af Riksbanken för Kronobergs och Blekinge län, afsedt för enahanda slags rörelse, som i Riksbankens öfriga afdelningskontor drifves;

2:o.

att det må ankomma på fullmäktige i Riksbanken att till vexeldiskontering, utlåning och kassakreditivrörelse anvisa de belopp, fullmäktige må finna lämpliga; och

3:o.

att fullmäktige tills vidare och intilldess Riksdagen annorlunda beslutar må bemyndigas ej mindre att bestämma af huru stort antal ledamöter styrelsen för afdelningskontoret skall utgöras, än äfven att utse desse ledamöter, förordna om styrelsens verksamhet och sättet för dennas utöfvande, samt bestämma arvoden för styrelsen, äfvensom att besluta om tjenstemännens antagande, göromål och aflöning samt i öfrigt

vidtaga alla erforderliga åtgärder för kontorets öppnande så fort ske kan.

Om Utskottets nu afgifna förslag vinner Riksdagens bifall, kommer Utskottet att i det förslag till bankoreglemente, med hvars uppgörande Utskottet är sysselsatt, införa bestämmelser angående det nya kontoret i öfverensstämmelse med Riksdagens beslut.

Stockholm den 22 Mars 1881.

På Utskottets vägnar:

J. J. EKMÄN.

Reservationer:

af Herr *Evers*, med hvilken Herr *Söderhjelm* instämt: "Då jag anser en utgrening af Riksbankens verksamhet medelst inrättande af kontor i orterna böra med all varsamhet åvägabringas och, för att blifva tillfredsställande, föregås af en sorgfällig utredning i afseende å de trakter inom landet, der sådana kontor i så fall skulle anläggas, samt under inga förhållanden böra göras beroende deraf, hvilka representanter från de olika landsorterna kunna komma att derom hos Riksdagen väcka motion;

då fullmäktige icke kunna sägas hafva tillstyrkt det nu väckta förslaget; och

då någon utredning om behofvet af ett sådant kontor företrädesvis för Kronobergs län, på sätt motionären föreslagit, icke blifvit åvägabrägt, har jag ansett ifrågavarande motion icke böra af Riksdagen bifallas";

af Herr *Falk*;

af Herr *Lyttkens*.

Herrar *Olsson*, *Gustaf Jonsson* och *Gunnar Eriksson* hafva anmält, att de ej närvarit vid ärendets slutliga behandling inom Utskottet.
